

Als goed huisvader bezig

Evert Hassink

Het Spoorwegpensioenfonds versus Milieudefensie

Duurzame beleggers nemen in hun afwegingen ook niet-financiële aspecten mee en kijken naar zaken als goed bestuur, milieu, kinderarbeid en wapenproductie. Beleggen volgens duurzame criteria heeft inmiddels postgevat bij de overgrote meerderheid van de pensioenfondsen. Het Spoorwegpensioenfonds is daarvan een goed voorbeeld. Maar volgens Milieudefensie, dat zich inzet voor het oplossen en voorkomen van milieuproblemen in de wereld, kan het nog beter.

Tekst Yvonne van der Heijden / Foto's Taco Anema

In alle beleggingsbeslissingen de vraag meenemen: 'Ben ik als goed huisvader bezig?' Dat is volgens secretaris Dick Ketting van het Spoorwegpensioenfonds (SPF) de kern van duurzaamheid bij het beleggingsbeleid van het fonds. Ketting: 'Dat gaat verder dan het strikt naleven van wettelijke regels om bijvoorbeeld niet te investeren in wapenproducenten, vervuilende bedrijven of producenten die kinderarbeid inzetten. Je houdt elk aspect steeds weer tegen het licht en je beoordeelt wat je met je handelen kunt veroorzaken.' SPF heeft tachtigduizend deelnemers en behoort met een belegd vermogen van 11 miljard euro qua omvang tot de tien grote Nederlandse pensioenfondsen.

Kritisch volgen

SPF is volgens een onderzoek van de VBDO, de Vereniging van Beleggers voor Duurzame Ontwikkeling, een van de vijf pensioenfondsen die het beste uit de verf komen als het gaat over duurzaam beleggen. Voor organisaties als Milieudefensie die investeerders op het gebied van maatschappelijk verantwoord beleggen kritisch volgen, lijkt er niet veel reden om SPF dicht op de huid te zitten. 'SPF heeft zeker aandacht voor duurzaam beleggen', beaamt beleidsmedewerker Evert Hassink van Milieudefensie. 'Het beleid van het fonds is onder andere gebaseerd op de tien principes van UN Global Compact voor ondernemingen rond mensenrechten, arbeidsomstandigheden,

milieu en de afwijzing van corruptie en omkoping. En ook op de internationale verdragen van de internationale arbeidsorganisatie ILO. In theorie is er niets mis met het duurzaam beleggingsbeleid.'

Aanspreken

Een van de punten van kritiek van Milieudefensie is dat SPF onvoldoende aandacht heeft voor de vervuilende activiteiten van oliemaatschappijen en specifiek: de winning van olie uit teerzanden. Hassink: 'Bij de productie van benzine uit teerzand komt driemaal zoveel CO₂ vrij als bij de raffinage uit normaal winbare olie. Bovendien moeten voor de oliewinning uit teerzand grote gebieden worden afgegraven en oerbossen worden gekapt. Dat past niet bij verantwoord beleggen.' SPF-secretaris Ketting herkent de kritiek uit een brief die het fonds van Milieudefensie heeft ontvangen en waarop een uitvoerig antwoord is verstuurd. 'De oliesector is erg breed. Ons standpunt is dat je daaruit niet één onderwerp kunt pakken. Wij vinden wel dat we, in samenwerking met collega-fondsen, bedrijven die teerzanden ontginnen op hun milieuedrag moeten aanspreken.'

Controversiële wapens

Om de transparantie te vergroten publiceren de meeste pensioenfondsen tegenwoordig een overzicht van hun beleggingen. SPF zet elk kwartaal een geactualiseerde lijst op zijn site. Onderzoekbureau Profundo heeft vorig jaar de beleggingen van negen bedrijfstakpensioenfondsen onderzocht op investeringen in controversiële wapens. Onder hen APB, Pensioenfonds Zorg en Welzijn, PME en SPF. Het VARA tv-programma Uitgesproken berichtte eind december dat was gebleken dat ze allemaal beleggen in bedrijven die betrokken zijn bij de productie van kernwapens.

Dagelijkse realiteit

Op de SPF-lijst stonden acht bedrijven vermeld. SPF-secretaris Ketting: 'Dat bericht dook plotseling op. Het waren bedrijven die wij niet verdachten.' SPF is zelf op onderzoek uitgegaan en heeft vrij snel de aandelen van vier bedrijven verkocht. Twee bedrijven zijn volgens het fonds niet betrokken bij kernwapenproductie en bij twee loopt het onderzoek nog. 'Wij gaan serieus om met rapporten, maar posities kunnen heel snel veranderen', beschrijft Ketting de dagelijkse realiteit. 'De peildatum van het onderzoek was 10 juni. Boeing kreeg bijvoorbeeld het stempel "fout" doordat het bedrijf in de weken voordat het programma werd uitgezonden, een order kreeg voor het onderhoud van kernwapens.'

Gouden regel

Milieudefensie richt in haar streven naar een betere wereld de pijlen op pensioenfondsen omdat ze omvangrijke kapitalen te beleggen hebben en als aandeelhouders de baas zijn. 'Als institutionele beleggers gaan vragen om andere dan financiële prestaties, dan zullen bedrijven meer aandacht gaan besteden aan duurzaam ondernemen', zegt Hassink. 'Pensioenfondsen bewijzen zichzelf daarmee ook een dienst, want het is een gouden regel dat bedrijven die veel aandacht besteden aan duurzaam produceren, op den duur beter presteren.' Ketting heeft tot slot nog een geruststellende boodschap voor Milieudefensie: 'SPF is een maatschappelijke organisatie die zorgt voor een goede oude dag voor zijn deelnemers. Als wij moeten kiezen tussen economisch belang en milieubelang, dan zal het milieu de doorslag geven. We hebben bijvoorbeeld ons belang in een mijnbouwconsortium van de hand gedaan, omdat deze club in Papoea-Nieuw-Guinea het land onherstelbaar aan het vernietigen was.'

Dick Ketting